

SOU 2020:21 - Sveriges museum om Förintelsen

Antidiskrimineringsbyrån Stockholm Syd (ADB Stockholm Syd)¹ har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet SOU 2020:21 “Sveriges museum om Förintelsen”. ADB Stockholm Syd *tillstyrker* förslaget.

Inledningsvis välkomnar ADB Stockholm Syd att ett museum om Förintelsen skall upprättas. Då ADB Stockholm Syd har sin utgångspunkt i sitt arbetsområde har ADB Stockholm Syd inte några omfattande synpunkter på förslagets närmare innehåll och utformning. ADB Stockholm Syd önskar ändå att lämna följande synpunkter.

3.2

Nordiska museet (NM) lyfter sårbarheten med att samla arkivmaterial och föremål vid en enda institution. Enligt ADB Stockholm Syds uppfattning bör den fortsatta beredningen tydliggöra hur museet ska kunna garantera materialens säkerhet och fortsatta bevarande.

4.2.3 - 4.3.3

ADB Stockholm Syd delar de uppfattningar som framkommit från såväl forskare som andra organisationer om att en tydlig definition av begreppet “Förintelsen” måste göras. Skall museet ansluta sig till den internationella definitionen eller den definition som används i den svenska offentligheten? I den svenska offentligheten ses Förintelsen som ett paraplybegrepp för alla grupper som föll offer för nazismen. Vad som avses måste tydligt framgå.

5.2 - 5.2.2

ADB Stockholm Syd tillstyrker utredningens förslag om museets synpunkter om bredd. ADB Stockholm Syd vill i detta sammanhang betona vikten av att alla de grupper som föll offer för nazismen ges likvärdigt utrymme.

I detta hänseende vill ADB Stockholm Syd betona vikten av att belysa de historier som p.g.a. exempelvis kommunikativ förmåga varit svår för de överlevande att förmedla. Här avses t.ex. barn, personer med viss typ av funktionsnedsättning och/eller liknande.

¹ Antidiskrimineringsbyrån Stockholm Syd är en ideell verksamhet som drivs av SIOS, Samarbetsorgan för Etniska Organisationer i Sverige, och finansieras av Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågor (MUCF) och Botkyrka kommun. Antidiskrimineringsbyråns mål är att motverka diskriminering och på andra sätt främja människors rättigheter.

Vidare anser ADB Stockholm Syd att vad gäller anknytning till Sverige så bör det inte ses i strikt mening. Kotljarchuk menar att gruppen romers kollektiva trauma och gemensamma identitet sträcker sig utöver nationsgränser (se 4.3.5).

I det fall det uppkommer svårigheter att återberätta exempel om överlevare med anknytning till Sverige anser ADB Stockholm Syd att det viktigaste är att historien om romerna under Förintelsen lyfts snarare än att det *måste* vara personer med anknytning till Sverige. ADB Stockholm Syd ställer sig således bakom det resonemang som förts om att en internationell utblick kan och bör göras vad avser romernas historia. Detta resonemang bör även appliceras om liknande svårigheter skulle uppstå kring någon annan grupp.

5.2.4

Antidiskrimineringsbyrån Stockholm Syd välkomnar att museet ska belysa såväl Sveriges positiva som negativa agerande. I detta hänseende vill ADB Stockholm Syd bl.a. lyfta Sveriges betydelse för den rasbiologiska forskning som nazisterna sedan kom att använda, att svenska medborgare stred tillsammans med nazisterna och Sveriges upplåtande av infrastruktur åt nazisterna under deras passage till Norge.

6.3 - 6.4

Då ADB Stockholm Syd har sin utgångspunkt i sitt arbetsområde har ADB Stockholm Syd inte några omfattande synpunkter vad avser museets organisationsform. ADB Stockholm Syd vill däremot betona vikten av att museet organiseras på ett sådant sätt att dess finanser, oberoende och skydd från politisk påverkan kan garanteras.

Vidare välkomnar ADB Stockholm Syd att representanter från civilsamhället ska beredas plats i styrelsen. I detta avseende menar ADB Stockholm Syd att styrelseposter bör beredas och garanteras representanter från sådana organisationer som har en stark koppling till någon av de frågor som museet berör. Det bör röra sig om intresseorganisationer som arbetar för någon av de grupper som föll offer för nazismen såsom exempelvis de befintliga verksamheter som inkommit med synpunkter till utredningen (se 3.1 ff.).

6.6

ADB Stockholm Syd tillstyrker att museet ska utformas efter universell utformning. Det är av yttersta vikt att museet tillgängliggörs alla såväl fysiskt, psykiskt och socialt. Här omfattas således även den pedagogiska verksamheten som museet ämnar bedriva.

För Antidiskrimineringsbyrån Stockholm Syd,
Emiel Højdefors Kjälled, jurist
Stockholm, 2020-08-17